

AÖF DERS ÖZETLERİ SERİSİ
GENEL MUHASEBE-1 DERSİ ÖZETİ

Muhasebenin anlamı,

İşletmelerde gerçekleşen ve para birimi ile ifade edilebilen mali olayları belirli bir sistematik dâhilinde kayıtlama, sınıflandırma, özetleme, analiz etme ve yorumlama sürecine muhasebe denmektedir.

Muhasebe, işletmenin dilidir. İşletme, muhasebe aracılığı ile konuşur. İşletmede gerçekleşen tüm faaliyetlerin parasal değerleri, muhasebe sisteminin çıktısı olan mali tablolar ile açıklanır.

Muhasebenin tarihsel gelişimi,

Muhasebe, mübadele ile başlamış olup İtalyan matematikçi ve papaz olan Luca Paciolo tarafından yazılı hâle getirmiştir. Luca Paciolo, 1494 yılında Venedik'te yayımladığı 'Summa De Aritmetica, Geometrie, Proportioni et Proportionalite' (Aritmetik, Geometri, Oran ve Orantı Hakkında Özet) adlı eserinin ilk bölümünde çift taraflı kayıt tutma sisteminin ilkelerini yazılı hâle getirmiştir. Bundan sonraki süreçte Türkiye'de Fransız, Alman ve Amerikan etkisinde değişik düzenlemeler yapılmıştır. 1989 yılında Muhasebe Meslek Yasası düzenlenmiş, 1992 yılında Muhasebe Sistemi Genel Tebliği yayımlanmıştır. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, muhasebe standartlarını yayımlamıştır. Bu yetki Kasım 2011 yılında Kamu Gözetimi, Bağımsız Denetim Muhasebe Standartları Kurumuna verilmiştir. Yeni Türk Ticaret Kanunu gereği olarak da 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren geçerli Uluslararası Muhasebe ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları yürürlüğe girecektir.

Muhasebenin kullanımı,

Muhasebeden bilgi bekleyen tarafların bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak bir sistem olarak düşünüldüğünde muhasebe süreci, bir muhasebe bilgi sistemi olarak nitelendirilebilir. Mali olaylara ait belgeler toplanacak, kayıtlanacak, sınıflandırılacak, mali tablo şeklinde özetlenecek, analiz edilecek ve yorumlanacaktır.

Muhasebenin temel kavramları,

Muhasebe kuramının bir gereği olarak ülkemizde uygulanan muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş ilkeleri mevcuttur. Muhasebenin temel kavramları, muhasebe uygulamalarına yön vermektedir. Bu kavramlar; gerçekleşen bir mali olayın nasıl kaydedileceğini, kayıt yaparken ne tür özelliklerin dikkate alınacağını, yapılan kayıt işlemlerinin işletmeden işletmeye göre veya farklı dönemler arasında değişme göstermemesi gibi birtakım standartları belirlemektedir. Muhasebenin temel kavramları şunlardır:

- Sosyal Sorumluluk Kavramı,
- Kişilik Kavramı,
- İşletmenin Sürekliliği Kavramı,
- Dönemsellik Kavramı,
- Parayla Ölçülme Kavramı,
- Maliyet Esası Kavramı,
- Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı,
- Tutarlılık Kavramı,

AÖF DERS ÖZETLERİ SERİSİ
GENEL MUHASEBE-1 DERSİ ÖZETİ

- Tam Açıklama Kavramı,
- İhtiyatlılık Kavramı,
- Önemlilik Kavramı ve Özün Önceliği Kavramı.

Sosyal sorumluluk kavramı;

Muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında; belli kişi veya grupların değil tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi ve dolayısıyla bilgi üretiminde gerçeğe uygun, tarafsız ve dürüst davranılması gereğini ifade eder,

Kişilik Kavramı İşletmenin,

Sahip veya sahiplerinden, yöneticilerinden, personelinden ve diğer ilgililerden ayrı bir kişiliğe sahip olduğunu ve o işletmenin muhasebe işlemlerinin sadece bu kişilik adına yürütülmesi gerektiğini öngörür

İşletmenin Sürekliliği Kavramı,

İşletmelerin, faaliyetlerini bir süreye bağlı olmaksızın sürdüreceğini ifade eder,

Dönemsellik Kavramı,

İşletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasıdır.

Parayla Ölçülme Kavramı;

Parayla ölçülebilen iktisadi olay ve işlemlerin muhasebeye ortak bir ölçü olarak para birimiyle yansıtılmasını ifade eder.

Maliyet Esası Kavramı,

Para mevcudu, alacaklar ve maliyetinin belirlenmesi mümkün veya uygun olmayan diğer kalemler hariç işletme tarafından edinilen varlık ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde, bunların elde edilme maliyetlerinin esas alınması gereğini ifade eder,

Tutarlılık Kavramı,

Muhasebe uygulamaları için seçilen muhasebe politikalarının birbirini izleyen dönemlerde değiştirilmeden uygulanması gereğini ifade eder,

Tam Açıklama Kavramı,

Mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olmasını ifade eder

İhtiyatlılık Kavramı

Muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin gözönüne alınması gereğini ifade eder

AÖF DERS ÖZETLERİ SERİSİ
GENEL MUHASEBE-1 DERSİ ÖZETİ

Önemlilik Kavramı,

Bir hesap kalemi veya mali bir olayın nispi ağırlık ve değerinin mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlemeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olmasını ifade eder,

Özün Önceliği Kavramı,

İşlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında biçimlerinden çok özlerinin esas alınması gereğini ifade eder.

Muhasebe kuramı doğrultusunda üretilen bilgilerden; yöneticiler, ortaklar, sendikalar, çalışanlar, borç verenler, devlet, yatırımcılar ve toplumun diğer kurumları faydalanırlar.

Muhasebe mesleğinde unvanlar,

Türkiye'de muhasebe meslek mensupları, 2008'den itibaren Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir şeklinde iki unvanla faaliyetlerini sürdürmektedir. Serbest Muhasebeci meslek unvanı yasadan çıkartılmıştır. Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ile Yeminli Mali Müşavir arasındaki en bariz fark şudur: Yeminli Mali Müşavirler; muhasebe ile ilgili defter tutamazlar, muhasebe bürosu açamazlar ve muhasebe bürolarına ortak olmamalarıdır. Yabancı meslek mensubunun ülkemizde faaliyette bulunabilmesinin temel şartları Meslek Yasası'nda belirtilmiştir.

Finansal tabloların ve düzenleme amaçları,

Finansal tablolar; işletme sahip veya ortaklarının, potansiyel yatırımcıların, işletmeye taraf diğer üçüncü kurum ve kişilere işletmenin varlıkları, yükümlülükleri, faaliyet sonuçları, nakit akış ve öz kaynak değişimleri ile ilgili bilgileri gösteren tablolardır. Finansal tabloların amacı, sayılan tarafların işletme hakkındaki ekonomik kararlarına yardımcı olabilmektir.

Finansal tabloların hazırlanmasında dikkate alınması gerekenler,

Finansal tablolar; süreklilik, tahakkuk esası, önemlilik ve birleştirme, netleştirme, karşılaştırmalı bilgi, raporlama sıklığı, sunuluşun tutarlılığı varsayımları ile hazırlanmalıdır. İşletme ömrü sonsuzdur ve mali tabloları sonsuz olan bu ömür dikkate alınarak düzenlenmelidir. Düzenlendiği dönem itibarıyla döneme ait her türlü gelir ve gider unsurları tahakkuk ettirilmeli, dönemle bağ kurulmalıdır. Finansal tabloların daha açık ve anlaşılabilir olabilmesi için olabildiğince netleştirme yapılmaması, benzer kalemlerin birleştirilmesi veya öneme haiz olmak üzere ayrıştırılması gerekir. Tablo kalemlerinin önceki dönemlerle karşılaştırılabilmesi için önceki dönem verileri ile birlikte, tutarlı politikalar ışığında sunulmalıdır.

Finansal durum tablosu,

İşletmenin belirli bir andaki finansal durumunu gösteren tabloya bilanço veya finansal durum tablosu denir. Finansal durum tablosu, işletmenin tüm varlıklarının kaynaklarını gösteren tablodur. Bu nedenle tabloda dönen ve duran varlıklar toplamı, kısa ve uzun vadeli borçlar ile öz kaynaklar toplamına eşit olduğu gösterilmektedir.

AÖF DERS ÖZETLERİ SERİSİ
GENEL MUHASEBE-1 DERSİ ÖZETİ

Kapsamlı gelir tablosunu ve içeriği,

Belirli bir faaliyet döneminde gerçekleşen faaliyetlerin sonucunu kâr veya zarar olarak gösteren finansal tablodur. Böylece işletme, her faaliyet döneminde gerçekleştirdiği finansal performansını (başarısını) bu tablo yardımıyla bilgi kullanıcılarına sunmaktadır.

Nakit akış tablosunu, nakit ve nakit benzerleri,

Nakit akış tablosu; işletmenin işletme faaliyetlerine, yatırım faaliyetlerine ve finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışlarını düzenleyen ve gösteren finansal tablodur.

Bir varlığın nakit benzeri olarak kabul edilebilmesi için değeri kesinlikle saptanabilen bir nakde dönüştürülebilmesi ve değerindeki değişim riskinin önemsiz olması şarttır.

Öz kaynaklar değişim tablosu,

Bu tablonun temel amacı, özellikle Sermaye Pi-yasası'na tabi olan ve tabi olmayan sermaye şirketlerinin dönem içinde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen değişimleri bilgi kullanıcılarına sunmaktır. Tabloda ödenmiş sermaye, net kâr (zarar), sermaye yedekleri, kâr yedekleri ve geçmiş dönemlere ilişkin kâr (zarar) unsurlarına yer verilmektedir.

Hesap kavramı,

Hesap, finansal tablo unsurlarındaki artış veya azalışların izlendiği çizelgelerdir. İşletmelerde her dönem farklı türde ve çok sayıda mali işlem gerçekleşir. Her işlemin etkilediği birçok finansal tablo kalemi mevcuttur. Her olaydan sonra işletmenin varlık ve kaynaklarında artış veya azalış yönünde etki olacaktır. Bu etkiler, sistematik olarak hesap denen çizelgelerde izlenir.

Temel muhasebe eşitliğini ve eşitlik üzerinde meydana gelen değişimler,

İşletmenin kuruluş aşamasından itibaren varlıkları ve kaynakları arasında eşitlik ilişkisi vardı ve bu ilişkiye muhasebenin temel eşitliği denilir. Bu eşitlikte işletmenin varlıklarının toplam tutarı ile kaynaklarının toplam tutarı birbirine her zaman eşit olmalıdır. Hesapların ise, borç ve alacak olmak üzere iki tarafı vardır. Herhangi bir hesabın herhangi bir tarafına ilk kez kayıt yapılmasına hesap açmak denir. Herhangi bir hesabın borç tarafına kayıt yapılmasına hesabı borçlandırmak, alacak tarafına kayıt yapılmasına hesabı alacak-landırmak denir.

Hesapların işleyişi,

İşletmelerde kullanılacak hesaplar, temel muhasebe kavramları ile genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri doğrultusunda sınıflandırılır. Hesaplar, çift taraflı etki şeklinde çalışmaktadır. Hesapların Türkiye'deki uygulamasını düzenleyen Muhasebe Sistemi Genel Tebliği mevcuttur. Tebliğde hesaplar; "Bilanço Hesapları, Gelir Tablosu Hesapları, Maliyet Hesapları, Nazım Hesaplar" şeklinde bölümlenmiştir. Bilanço, varlık ve kaynak ilişkisine dayanmaktadır. Varlık hesaplarında ilk hareket ve artış her zaman ilgili hesabın borç tarafına,

AÖF DERS ÖZETLERİ SERİSİ
GENEL MUHASEBE-1 DERSİ ÖZETİ

azalış her zaman alacak tarafına kayıtlanır. Kaynak hesaplarında ilk hareket ve artış her zaman alacak tarafına, azalış her zaman borç tarafına kayıtlanır. Finansal tablolar, kullanılan hesapların borç ve alacak kalanlarından hazırlanır. Gelir Tablosu Hesapları; hasılat, gelir ve kâr unsurları için ilgili hesapların alacak taraflarına; maliyet, gider ve zarar unsurları için ise ilgili hesapların borç taraflarına kaydedilir. Nazım hesaplar ise varlık ve kaynaklarda artış veya azalış meydana getirmeyen olayların izlendiği hesap olup iki nazım hesap karşılıklı olarak çalışır.

Tekdüzen Hesap Planı'nın içeriğini ve kapsamı,

İşletmelerin muhasebe kayıtlarında kullanmak zorunda oldukları hesapların yer aldığı plandır. Türkiye'deki şu an ki uygulaması ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile işletmelere zorunlu uygulama şeklinde sunulmuştur. Hesap isimleri açısından işletmeler arasında tekdüzelik sağlanmıştır. Tekdüzelik, eğitimde anlaşılabilirlik getirdiği gibi işletmelerin karşılaştırılabilirliği denetlenebilmesi açısından faydalar sağlamıştır.

Muhasebede bilgi akış süreci,

İşletmeler; karar alıcıları için güvenilir, zamanlı ve karşılaştırılabilir bilgi üretmek zorundadır. Objektif bilgilerin üretilmesi için belgelerin toplanmasından kayıtlama sürecine kadar sürecin çıktılarının sistemli bir şekilde olması gerekir. Bu sistematik şekil, muhasebe bilgi sürecidir. Belge temini ile başlar, toplanan belgeler sınıflandırılır, zorunlu ve isteğe bağlı defterlere kayıtlanır, saklanmak üzere dosyalanır, sürecin çıktısında ise muhasebenin fonksiyonu sonucu yapılacak özetleme için finansal tablolar düzenlenir. Düzenlenen finansal tabloların analizi ve yorumu gerçekleştirilir.

Yasal defter ve belgeler,

Yasal düzenlemelere göre belgeler;

1. fatura,
2. sevk irsaliyesi,
3. irsaliyeli fatura,
4. yazar kasa fişi,
5. perakende satış fişi,
6. çek,
7. gider pusulası,
8. serbest meslek makbuzu,
9. müstahsil makbuzu,
10. taşıma belgeleri,
11. adisyonlar,
12. senetler ve çekler

olarak sıralanmaktadır. Yasal defterler ise

1. Yevmiye Defteri,
2. Defter-i Kebir,
3. Envanter Defteri ve
4. Pay Defterinden

oluşmaktadır.

AÖF DERS ÖZETLERİ SERİSİ
GENEL MUHASEBE-1 DERSİ ÖZETİ

Muhasebe fişleri,

Mali nitelikli işlemlere ait belgelerin doğrudan ticari defterlere kaydedilmesi sırasında ortaya çıkabilecek olası hataları azaltmak amacıyla muhasebe fişlerinden yararlanılmaktadır. Muhasebe fişleri; tahsil fişi, tediye fişi ve mahsup fişi olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Mizan ve türleri,

Yevmiye defterinden büyük deftere rakamların doğru aktarılıp aktarılmadığını belirlemek amacıyla düzenlenen bir kontrol çizelgesidir. İşletmeler, ihtiyaçlarına göre farklı zamanlarda mizan düzenleyebilir. Ay sonlarında düzenlenen mizanlara aylık mizan veya geçici mizan adı verilmektedir. 31 Aralık tarihinde düzenlenen mizan ise bütün bir yıldaki geçici mizanın tutarlarını da kapsaması nedeniyle genel geçici mizan olarak adlandırılır. Dönem sonu envanter ve düzeltici kayıtlardan sonra düzenlenecek mizana ise kesin mizan denir.

Finansal varlıklar kavramı,

Finansal varlıklar, sahibine sözleşmeye dayalı bir hak kazandıran finansal araçlardır. Nakit, ticari alacaklar, alacak senetleri, kredi alacakları, hisse senetleri, tahviller vb. finansal araçlar; finansal varlık olarak kabul edilmektedir.

Hazır Değerler grubunun önemi,

Hazır Değerler, nakit olarak elde bulunan veya her an nakite çevrilebilen dönen varlıklardır. Dönen Varlıklar içinde en likit grup özelliğini taşıyan Hazır Değerler grubu içerisinde Kasa, Bankalar, Alınan Çekler, Diğer Hazır Değerler hesapları bulundurmaktadır. Hazır Değerleri düzenleyici nitelikte Verilen Çekler ve Ödeme hesabı da Hazır Değerler içinde yer almaktadır. İşletme, günlük faaliyetlerini yürütebilmek için gerekli miktarda ve çeşitte parayı gerek tedbir amaçlı gerekse spekülasyon amaçlı olarak bulundurmaktadır. Böylece işletme, nakdi doğru bir şekilde yöneterek hem günlük faaliyetlerini düzenleyebilmekte hem de gelecek ile ilgili beklentiler doğrultusunda fiyat, faiz, döviz değişimlerinden bir gelir elde etmek amacıyla yerine getirebilmektedir.

Hazır Değerler grubunun muhasebeleştirme temeli,

Hazır Değerler, Dönen Varlıklar içinde yer alması nedeniyle, muhasebeleştirilmesinde varlık hesaplarının genel özelliklerini taşımaktadır. Bu nedenle hesaptaki artışlar borçlandırılırken azalışlar ise alacaklandırılmaktadır. Hazır Değer hesaplarının büyük defterleri incelendiğinde ya borç kalanı vermesi ya da kalan vermemesi beklenmektedir.

Kasa hesabında Türk Lirası Kasası ve Yabancı Paralar Kasası,

Kasa hesabı, işletmenin en likit değeri olan ulusal ve yabancı paraların takip edildiği hesaptır. TTK'na göre Türkiye'de muhasebe kayıtları Türkçe ve Türk Lirasına göre tutulmalıdır. Bu

AÖF DERS ÖZETLERİ SERİSİ
GENEL MUHASEBE-1 DERSİ ÖZETİ

nedenle yabancı paralar muhasebeleştirilirken Türk Lirasına çevrilerek kayda alınır. Kasa hesabının kalanı, işletmenin kasasında ne kadar para olduğunu göstermektedir.

Alınan Çekler ile Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri hesapları arasındaki farklılığı ayırt etmek. İşletmeler, yapmış oldukları satışlarına karşılık veya alacaklarına karşılık almış oldukları çekleri Alınan Çekler hesabında takip eder. Çek alındığında Alınan Çekler hesabı borçlanır. Çek tahsil edildiğinde ya da bir başka kişiye ciro edildiğinde ise alacaklanır. Bu hesabın kalanı, tahsil edilmek üzere işletmenin portföyünde bulunan çek miktarını gösterir.

İşletmeler, bankalarda bulunan hesapları üzerine çek keşide edebilir ya da ödeme emri verebilir. Bu durumda Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri hesabı alacaklandırılır. Keşide edilen çek bankadaki hesaptan tahsil edildiğinde ise bu hesap borçlandırılır. Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri hesabı, pasif karakterli bir hesap olmasına rağmen aktifte eksi olarak gösterilerek işletmenin karşılıksız çek düzenlememesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

Bankalar hesabında alt hesapların önemi,

İşletmeler faaliyetlerini devam ettirirken tahsilat ve ödeme işlemlerinin büyük bir kısmını, bankalarda açtırmış oldukları hesapları üzerinde gerçekleştirirler. Bankalar hesabı, bünyesinde yardımcı hesap bulunduran bir ana hesaptır. Çünkü işletmeler, birden fazla banka ile çalışabilir. Çalıştıkları bankalara ait yardımcı hesaplar ile bankalar ana hesabının denklik (mutabakat) içinde olması gereklidir. Bankada bulunan hesaba para yatırıldığında bankalar hesabı borçlandırılır. Bankadan para çekildiğinde ise bankalar hesabı alacaklandırılır. Bankalar hesabının borç kalanı, bankalarda ne kadar paranın olduğunu gösterir. Ancak Bankalar hesabının borç kalanı, işletmenin hangi banka veya şubelerde ne kadar mevduatı olduğu hakkında bilgi veremez. Bu bilgiye ulaşabilmek için Bankalar hesabının alt hesaplarına ihtiyaç duyulur.

Ticari Alacaklar,

Ticari alacaklar, işletmelerin esas faaliyet konuları kapsamında meydana gelen alacaklarıdır.

Ticari Alacaklardan nakit yaratma olanakları,

Alacaklar; vadelerinden önce satılmak, teminat olarak gösterilmek yoluyla işletmeye vadelerinden önce nakit girişi sağlar; temlik ile de nakit çıkışını önlemektedir. Alacak senetlerinin iskonto ettirilmesi ile işletme, vadesinden önce senetlerini banka veya faktöring şirketlerine satarak nakit girişi sağlamaktadır. Ayrıca işletmeler, sahip oldukları senetlerini teminat olarak bankalara bırakarak iskonto veya iştira kredileri sağlayabilir. Diğer bir nakit yaratma olanağı olarak da işletmeler, senetlerini temlik ederek para çıkışını önlemektedir. İşletme, temlik cirosu ile senetlerinden doğan alacak haklarından vazgeçerek borçlarının ödenmesini sağlayabilir.

Bono (senet) ile poliçe arasındaki fark,

Bono, ikili bir ticari ilişkiyi düzenlerken poliçe üçlü bir ilişkiyi düzenlemektedir. Bono da keşi-deci ve muhatap aynı gerçek veya tüzel kişi iken poliçede keşideci, poliçeyi düzenleyen ve muhatap da keşideciye borçlu olup lehtara ödeme yapmayı kabul eden gerçek veya tüzel kişidir.

Ticari alacaklar ile diğer alacaklar arasındaki farklılıklar,

Ticari Alacaklar, işletmenin temel faaliyeti olan ticari malların kredili veya senet karşılığı olarak satışından doğan alacakları ifade etmektedir. Ticari malların dışında kalan; ortaklardan alacaklar, iştiraklerden alacaklar, bağlı ortaklıklardan alacaklar, personelden alacaklar ve diğer çeşitli alacaklar ise Diğer Alacaklar grubunda yer alır.

İştirakler ile bağlı ortaklıklar arasındaki farklar,

İşletmeler yatırımda bulunduğu işletmenin hisse senetlerinin %50'sinden daha azına sahip olması durumunda yatırımda bulunduğu işletmenin faaliyet ve finansman politikalarında önemli etki gücüne sahip olmaktadır. Önemli etki yapma gücü, genellikle %10 ile %50 arasında oy hakkına sahip olması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bağlı ortaklıklarda ise oy hakkı olarak %50'den daha fazla hisse senedine sahip olunmaktadır. Bu durumda bağlı ortaklık, yatırım yaptığı işletme üzerinde bir kontrol gücüne sahip olmaktadır ve bu işletmenin faaliyet ve finansman politikaları üzerinde karar alma yetkisine sahip olabilmektedir.

Menkul kıymet kavramının içeriği,

Menkul kıymetler; işletmelerin kısa veya uzun vadede fiyat değişimi etkisinden yararlanmak, faiz geliri veya kâr payı sağlamak amacı ile edindikleri hisse senetleri, tahvil, hazine bonusu, finansman bonusu, yatırım fonu katılım belgesi, kâr zarar ortaklığı belgesi, gelir ortaklığı senetleri ve benzeri finansal araçlardan oluşmaktadır.

"Geçici Menkul Kıymet Yatırımları" ile "Uzun Vadeli Menkul Kıymet Yatırımları" arasındaki fark,

Menkul kıymetler, kısa vadeli fiyat değişimlerinin etkilerinden yararlanmak veya faiz geliri elde etmek amacı ile edinilmişler ise "geçici menkul kıymet yatırımları"; uzun vadeli fiyat değişim etkilerinden yararlanmak, faiz geliri elde etmek veya kâr payı sağlamak amacı ile edinilmişler ise "uzun vadeli menkul kıymet yatırımları" adını almaktadır.

"Alım-satım amaçlı", "Satılmaya hazır amaçlı" "Vadeye kadar elde tutma amaçlı" menkul kıymetler,

1. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan (Alım Satım Amaçlı):
Genellikle işletmeler bu tür menkul kıymetleri günlük, haftalık ya da aylık fiyat değişim etkilerinden yararlanmak ve kısa sürede yüksek faiz getirisi sağlamak amacı ile edinir.

AÖF DERS ÖZETLERİ SERİSİ
GENEL MUHASEBE-1 DERSİ ÖZETİ

2. Satılmaya Hazır Amaçlı:

Arzu edildiği takdirde vadesine kadar elde tutulabilecek ama sahibine bu konuda bir yükümlülük yüklemeyen, vadesinden önce de elden çı-karılabilen menkul kıymetlerdir.

3. Vadeye Kadar Elde Tutma Amaçlı:

İşletmenin vadeye kadar elde tutma niyet ve imkânının bulunduğu, sabit veya belirlenebilir nitelikte ödemeler içeren ve sabit bir vadesi bulunan, türev olmayan finansal varlıklardır.

Hisse Senetleri ile Borçlanma Kâğıtları arasındaki fark,

1- Hisse senetleri, sahibine ilgili kuruluştaki ortaklık hakkı verir; borçlanma kâğıtları, yalnızca işletmelere fon yaratmak amacı ile ihraç edilirler, ortaklık hakkı vermezler.

2- Hisse senetlerinin vadesi yoktur, borçlanma kâğıtlarının vadesi vardır.

Geçici Menkul Kıymet Yatırımlarını alış ve satış işlemlerinin muhasebeleştirilmesi,

Geçici (Kısa Vadeli) menkul kıymet yatırımı yapıldığında menkul kıymetin türü ve edinim amacı göz önünde bulundurularak, tekdüzende ilgili olduğu hesap, ilgili menkul kıymetin gerçeğe uygun değeri üzerinden borçlandırılıp ödemenin türüne bağlı olarak ilgili hesap alacaklandırılır. Alım satım amaçlı menkul kıymetler dışında tüm menkul kıymetlerin edinimi için ödenen komisyon giderleri, menkul kıymetin gerçeğe uygun değerine ilâve edilerek aktifleştirilir. Geçici yatırım amacı ile edinilen menkul kıymetler satıldıklarında tekdüzende takip edildikleri tutar kayıtlı değeri kadar alacaklandırılır, ödeme biçimine göre ilgili hesap borçlandırılır. Satılan menkul kıymetin kayıtlı değeri ile satış fiyatı birbirinden farklı ve bu fark olumlu ise "Menkul Kıymet Satış Kârları," olumsuz ise "Menkul Kıymet Satış Zararları" hesabında muhasebeleştirilir.

Stok kavramı,

Stoklar; işletmelerin ana faaliyet konularını yerine getirebilmeleri için tüketmek, satmak ya da üretimde kullanmak amacı ile elinde bulundurduğu varlıklar olup Tekdüzen Hesap Planında aşağıdaki hesap gruplarında izlenirler.

150 İlk Madde ve Malzeme

151 Yarı Mamuller

152 Mamuller

153 Ticari Mallar

157 Diğer Stoklar

Bu hesap gruplarından 150 İlk Madde ve Malzeme, 151 Yarı Mamuller ve 152 Mamuller; yalnızca imalat işletmeleri tarafından kullanılırlar.

Katma Değer Vergisinin mal alış-satışları ile ilişkisi,

İşletmeler, mal ve hizmet satın almaları durumunda satıcılara satın alma bedelinin belli bir yüzdesi oranında katma değer vergisi öderlerken mal ve hizmet satışı yapmaları durumunda devlet adına alıcılardan satış bedelinin belirli bir yüzdesi oranında katma değer vergisi tahsil ederler. Ancak katma değer vergisi, sadece mal ve hizmet alış satışlarını ilgilendiren bir vergi türü değildir. Her türlü mal ve hizmetin satın alınması sırasında, satın alma bedelleri üzerinden satıcılara ödenen ya da ödenecek katma değer vergisi 191 İndirilecek KDV hesabının borcuna, her türlü mal ve hizmetin satışı sırasında, satış bedeli üzerinden alıcılardan tahsil edilen ya da edilecek olan katma değer vergisi 391 Hesaplanan KDV hesabının alacağına kaydedilir.

Stok maliyetine giren ve girmeyen unsurlar,

Stokların maliyeti; satın alma fiyatı, ithalat vergileri, nakliye, yükleme boşaltma maliyetleri ile mamul, malzeme ve hizmetlerin elde edilmesiyle doğrudan bağlantısı kurulabilen diğer maliyetleri içerir. Ticari iskontolar ve benzeri diğer indirimler ise stok maliyetinin belirlenmesinde indirim konusu yapılırlar.

"Devamlı Envanter Yöntemi" ile "Aralıklı Envanter Yöntemi" nin temel özellikleri,

Devamlı Envanter Yöntemi işletmelerin ilgili dönem içinde gerçekleştirdikleri tüm alım-satım işlemlerinin gerçekleştikleri anda işletme kayıtlarına yansıtılması esasına dayanır. Bu yöntemde, dönem başı mal stoku da dahil olmak üzere dönem içindeki mal alışları ve satın alınan malların maliyeti ile ilişkilendirilebilen her türlü harcama tutarı Ticari Mallar hesabında izlenir. Dönem içinde gerçekleşen her bir satış işlemi için en az iki muhasebe kaydı yapılır. Birinci kayıt, söz konusu satış işlemi sonucunda işletmenin elde ettiği satış hasılatına; ikinci kayıt ise satılan mallar sonucunda işletmenin stok mevcudunda meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıttır. ""Aralıklı Envanter Yöntemi işletmelerin ilgili dönem içinde gerçekleştirdikleri tüm alım-satım işlemlerinin gerçekleştikleri anda, ancak satılan malların ve dönem sonu mal stoku maliyetinin belirli aralıklarla yapılan sayım ve değerlendirme ile hesaplanması esasına dayanır. Bu yöntemde dönem başı mal stoku da dahil olmak üzere dönem içindeki mal alışları ve satın alınan malların maliyeti ile ilişkilendirilebilen her türlü harcama tutarı 153 Ticari Mallar hesabında izlenir. Dönem içinde gerçekleşen satış işlemleri yalnızca ilgili satış sonucunda elde edilen satış hasılatının kaydını yapılır. Satılan mallar sonucunda işletmenin stok mevcudunda meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıt yapılmaz. Ticaret işletmelerinin sattıkları malların maliyetini ve brüt dönem kâr/zararını hesaplamak. Ticaret İşletmeleri belirli bir faaliyet döneminde elde etmiş oldukları kâr/zararı hesaplarken hizmet işletmelerinden farklı olarak ilgili dönemde satmış oldukları malların maliyetini de hesaplamaya katmak zorundadırlar. İşletmenin dönem içindeki net satışlarından satılan ticari malların maliyeti düştüğünde işletmenin döneme ilişkin brüt kâr/zararı, bu tutardan faaliyet giderleri düştüğünde ise faaliyet kâr/zararı bulunmuş olur. Faaliyet kâr/zararına işletmenin diğer faaliyetlerinden elde ettiği olağan gelir ve kârlar eklenip işletmenin diğer faaliyetlerinden elde ettiği diğer olağan gider ve zararlar düştüğünde dönem net kâr/zararı bulunmuş olunur.